GEMEENTE BEUNINGEN

Aan de leden van de gemeenteraad

06 JAN 2021

Datum :
Kenmerk : UI20.08633
Kenmerkcode :
Uw contact : Hans Vincken
Telefoon : 14 024
Onderwerp : Regionale Samenwerking Arnhem-Nijmegen

Geachte raad,

In de commissie F.A.Z. van 2 december jl. is het raadsvoorstel Versterking regionale samenwerking regio Arnhem-Nijmegen besproken. Binnen de commissie was er een breed gevoelde behoefte om nogmaals met het college en de fracties bij dit voorstel stil te staan. Inmiddels is hiervoor een extra ingelaste vergadering van de commissie FAZ belegd op dinsdag 19 januari a.s.
Ter voorbereiding hierop zijn fracties uitgenodigd vóór het Kerstreces schriftelijk vragen en/of opmerkingen in te dienen. Door de fracties BN&M, CDA en GroenLinks is hiervan gebruik gemaakt. De beantwoording hiervan treft u onderstaand aan. Voor de leesbaarheid is de beantwoording van de vragen per fractie gedaan.

Aandachtspunten/vragen fractie BN&M
De fractie van BN&M is heel helder in haar standpunt over de noodzaak van regionale samenwerking. Deze is in de huidige tijdgeest en de regionale opgaven waarmee gemeenten geconfronteerd worden ook niet meer weg te denken. Wel vraagt de fractie ons college aandacht voor een 4-tal punten die wij bij het functioneren van het nieuwe samenwerkingsconstruct nadrukkelijk dienen te bewaken en actief uit te dragen. Dit betreft achtereenvolgens de transparantie van doelen, middelen en werkwijzen, de democratische legitimatie, het lokaal belang versus het regionaal belang en de rol van The Economic Board.

Transparantie
De fractie merkt terecht op dat door inspanningen van de Beuningse raadswerkgroep Verbonden Partijen er zowel binnen onze gemeente als ook in de regio veel verbeterd is in de rand voorwaardelijke zin, waardoor sturing vanuit de raad op regionale samenwerkingsverbanden, kaderstellend als controlerend, beter tot zijn recht komt. Beuningen heeft daarin het initiatief genomen.

POSTADRES: GEMEENTE BEUNINGEN, POSTBUS 14, 6640 AA BEUNINGEN
BEZOEKADRES: VAN HEEMSTRAWEG 46, 6641 AE BEUNINGEN
TELEFOON: 14 024, TELEFAX: 024 - 6778078
E-MAIL: GEMEENTE@BEUNINGEN.NL, INTERNET: WWW.BEUNINGEN.NL
IBAN: NL55 BNGH 0285 0010 78, BIC: BNGHNL2G

WINSSEN EWIJK BEUNINGEN WEURT

Maar er worden nog steeds stappen gezet. Zo is onlangs regionaal afgestemd om alle gemeenteraden van de regio op een bijeenkomst door een 4-tal GR'en een toelichting te laten verzorgen op de kaderbrief. Daarnaast wordt de haalbaarheid van het online volgen van de vergaderingen van de AB van de verschillende GR'en onderzocht. De afspraken die voor de huidige GR'en in het Rijk van Nijmegen gelden, zetten wij onverkort door naar dit samenwerkingsconstruct.

Democratische legitimatie
De fractie BN&M wijst op het spanningsveld van democratische legitimatie bij de keuze voor een regionaal samenwerkingsconstruct versus de lokale politieke verantwoordelijkheid. Dit spanningsveld wordt door iedereen gevoeld, dus aan ons college de taak om samen met de andere colleges van B&W en partijen te zorgen dat deze zorg zoveel mogelijk weggenomen wordt. In de nieuwe, thans voorliggende gemeenschappelijke regeling wordt de positie van de gemeenteraden sterk benadrukt. Zo is er sprake van raadsontmoetingen, wordt er een regioagendacommissie gevormd die als verbindende schakel tussen het regiobestuur en de lokale raden functioneert en beslist de gemeenteraad per opgave óf en zo ja onder welke condities hij deelneemt aan een regionale opgave. Hiermee komt de gemeenteraad duidelijk in positie.
Overigens is in een aantal gemeenten een motie aangenomen die de positie van de gemeenteraad in de GR nog aanscherpt.(rol en positie regioagendacommissie, minimaal 2 raadsontmoetingen per jaar) Ons college zal deze aanscherping zeker ondersteunen.
De suggestie van de fractie BN&M om de uitkomsten van het landelijk onderzoek naar de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen onderwerp van gesprek te laten zijn met deelnemende gemeenten, zullen wij zeker inbrengen op de geëigende momenten.

Lokaal versus regionaal belang
Vooropgesteld dat je samen sterker staat in een samenwerking, betekent samen werken ook dat je geeft en neemt. Het werken met afzonderlijke opgaves maakt het voor "intekenende" raden mogelijk om op voorhand al een eigen afweging over de verhouding tussen die twee belangen te maken. Als een raad geen vertrouwen heeft in een goede balans tussen deze belangen, staat het hem vrij om niet aan die opgave mee te doen. Ook worden er geen raadsbevoegdheden aan de nieuwe regeling overgedragen. De finale besluitvorming blijft daarom een zaak van de afzonderlijke raden.
Er zullen zich zeker situaties voor doen waarbij het lokale belang van een gemeente ondergeschikt kan zijn aan het belang van de regio. De situatie dient dan per geval te worden bekeken, maar wel vanuit het oogpunt van een gemeenschappelijk belangenconflict. Van alle partijen die zich conformeren aan deze samenwerkingsvorm, mag verwacht worden dat zij denken en handelen vanuit het gemeenschappelijk belang wat deze regio bindt. Ons college zal zich hier sterk voor maken, zonder uiteraard de Beuningse belangen daarbij uit het oog te verliezen.

The Economic Board
Door de fractie BN&M wordt gevraagd of ons college nogmaals in het nieuw te vormen gemeenschappelijk orgaan de positie en verantwoordingswijze van TEB aan de orde kan worden gesteld. In ons raadsvoorstel hebben wij al aangegeven dat wij de samenwerking met TEB willen intensiveren. Daar hoort naar onze mening ook bij dat wij uw raad regelmatig zullen informeren en rapporteren over de resultaten die door TEB worden geboekt.

Financiële verantwoording
Gevraagd wordt om nadrukkelijk in beeld te houden wat deze versterkte regionale samenwerking onze gemeente financieel gaat opleveren. Hoewel niet elk resultaat per definitie een financiële opbrengst garandeert, zullen wij in de P&C-cyclus hier aandacht aan besteden.

Groene metropool-regio
De term "groene metropool-regio" is bewust gekozen om te duiden dat er sprake is van een modern stedelijk netwerk (Arnhem–Nijmegen) met kernen in de groene ommelanden, die nauw met elkaar verbonden zijn en staan voor het behoud van het prettige leefklimaat. Daarin wil de regio onderscheidend zijn van bijvoorbeeld de Randstad en werken aan oplossingen die passend zijn bij deze schaal.

Vragen fractie CDA
Door diverse gemeenteraden uit de regio zijn suggesties gedaan hoe de verbeterde regionale samenwerking vorm te geven. Wij zien dit niet terug in het voorliggende voorstel?
De Stuurgroep belast met de vormgeving van de versterkte regionale samenwerking heeft haar voorstellen gebaseerd op alle input die verkregen is bij haar rondgang langs de regio-gemeenten, de verschillende regionale raadsbijeenkomsten en de aanbevelingen/kanttekeningen die individuele gemeenten per brief hebben gedeeld. Recent nog in haar brief van 10 november jl. is de Stuurgroep ingegaan op een aantal suggesties die door gezamenlijke raadsfracties zijn gedaan. Ons college gaat er vanuit dat de Stuurgroep zorgvuldig en naar beste kunnen de gedane suggesties heeft gewogen en zo nodig verwerkt.

Hoe denkt ons college het draagvlak van de regionale samenwerking te versterken, gelet op de kritische geluiden van verschillende gemeenteraden?
Zoals bekend hebben inmiddels 17 van de 18 gemeenteraden met het voorstel van de versterking regionale samenwerking ingestemd. Ons college zal werken aan het draagvlak in uw raad door heldere voorstellen aan u te doen over het al dan niet deelnemen aan een van de vijf opgaven, aandringen op specifieke en controleerbare activiteiten en resultaten en uw actief informeren over de handelingen van ons college binnen deze samenwerking.

Hoe kan ons college bewerkstelligen dat de doelen van de opgaven SMART geformuleerd worden?
Zoals wij hiervoor hebben aangegeven, zal ons college zich daar sterk voor maken.

Kan ons college inzichtelijk maken wat het GO en TEB de laatste 5 jaar voor Beuningen heeft opgeleverd?
Samen sta je sterker. Op nationaal niveau maakt het wezenlijk uit of je namens een gemeente van 26.000 inwoners spreekt of over een regio van 800.000 inwoners. Door middelen vanuit de overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven te bundelen, kun je meer slagkracht maken. Het GO en TEB richt zich niet op één gemeente, maar op de regio als geheel. Behoud of groei van bedrijfsactiviteiten en arbeidsplaatsen in bijvoorbeeld Nijmegen of Wijchen heeft ook een positief effect in onze gemeente, bijvoorbeeld omdat werknemers hier wonen of bestedingen worden gedaan. Om toch even wat voorbeelden te noemen, denk aan het regionale programma werklocaties, de regionale energiestrategie en belangrijk de positieve ontwikkeling van de werkgelegenheid in onze regio.

In de commissie FAZ van 2 december jl werd door de portefeuillehouder gesproken over Heinz. Wat was het aandeel van TEB in het besluit van Heinz extra te investeren?
Voorafgaand aan het investeringsbesluit van €43 miljoen is een intensieve lobby georganiseerd bij Heinz USA om het distributiecentrum in Elst (Overbetuwe) te vestigen en niet in een andere plaats.

Waarom nu al een hogere bijdrage voor de versterkte regionale samenwerking terwijl de afzonderlijke regionale opgaven pas later dit jaar aan bod komen?
De hogere bijdrage per inwoner die nu gevraagd wordt, is bedoeld voor de centrale organisatie van de versterkte samenwerking, i.c. het regiobureau.(van €0,88 naar €2,50 per inwoner)

Is het zo dat de voormalige Stadsregio in ere hersteld wordt? En betaalt de Provincie hier aan mee?
Het is een misvatting als verondersteld wordt dat het instituut Stadsregio terug komt. Aan de Stadsregio waren wettelijke taken en bevoegdheden van Rijk, Provincie en gemeente overgedragen. Dat is nu geenszins het geval. Er worden geen (raads-) bevoegdheden overgedragen.
De Provincie neemt ook niet deel aan de Gemeenschappelijke Regeling. Het is louter een samenwerking tussen gemeenten. Omdat de Provincie de samenwerking tussen gemeenten toejuicht, is zij wel bereid in zowel 2021 als in 2022 een bedrag van €600.000 bij te dragen in de ondersteuning van deze samenwerking.

Waarom moeten de gemeenten de kosten van de regionale samenwerking betalen?
De regionale samenwerking ziet op gemeentelijke taken. De kosten hiervan zijn dan ook voor rekening van de gemeente, of je ze nu apart doet of in samenwerking.

Bij de opheffing van de voormalige Stadsregio zijn taken en de Rijksbijdrage naar de Provincie gegaan. Waarom doet de Provincie dit niet meer?
De taak om het openbaar vervoer te organiseren en aan te besteden is overgegaan naar de Provincie. De Provincie voert deze taak (met bijbehorende Rijksmiddelen) uit.

Hoe wordt dubbel werk voorkomen tussen de regio en de Provincie?
Uiteraard vraagt dit een goede afstemming tussen de regio en de Provincie. Door de Provincie al in een vroeg stadium mee te laten lopen in het proces van de totstandkoming van de versterkte regionale samenwerking, is de basis voor een goede samenwerking en afstemming al gelegd.

Hoe gaat het cafetariamodel met de vijf opgaven werken?
Elke opgave zal afzonderlijk worden voorgelegd aan de gemeenteraad met daaraan gekoppeld de vraag om al dan niet in te tekenen. Iedere opgave heeft zijn eigen begroting met kostenraming. Besluit een gemeente om moverende redenen om niet mee te doen, dan zal per geval bezien worden of dit effect heeft voor de overige gemeenten. Wellicht dat de uitvoering van een opgave dan wordt vereenvoudigd.

Hecht de Provincie veel waarde aan de voorgestelde samenwerking?
Zoals eerder al gememoreerd hecht de Provincie hier veel waarde aan, gelet ook op de bijdrage van €1,2 miljoen die ter beschikking is gesteld. De Provincie vindt het wel belangrijk dat alle 18 gemeenten meedoen.

Waarom kiest de Provincie niet voor een 100% financiering van de regionale samenwerking?
Alle taken van de voormalige Stadsregio zijn na opheffing verdeeld over de Provincie en de gemeenten. De provinciale taken zijn voor rekening van de Provincie. De overige taken zijn teruggevallen naar de gemeenten. De Provincie financiert niet de gehele samenwerking, omdat het een samenwerking tussen gemeenten betreft die ook door gemeenten zelf moeten worden gefinancierd. Het zijn tenslotte ook gemeentelijke taken.

Hoe staat ons college tegenover het overdragen van bevoegdheden?
Zoals het raadsvoorstel ook al weergeeft, worden er géén bevoegdheden overgedragen. De bedoeling van de voorliggende gemeenschappelijke regeling is juist dat gemeenten per opgave kunnen bepalen of zij al dan niet deelnemen en onder welke voorwaarden. In geen geval zal er sprake zijn van het overdragen van raadsbevoegdheden.

De personeelskosten van het regiobedrijfsbureau zijn fors?
In het bedrijfsplan wat bij het raadsvoorstel gevoegd is, wordt uitgebreid verwoord hoe de formatie van het regionaal bedrijfsbureau is opgebouwd en de kosten die hiermee gepaard gaan. U mag er op rekenen dat alle colleges van B&W alert zijn op deze kosten, maar kwaliteit heeft wel zijn prijs.

Hoe kijkt ons college aan tegen de moties van de gemeenteraad van Rheden en Renkum?
Ons college zal zich sterk maken voor het effectueren van de aanpassing in de GR als het gaat over de regio-agendacommissie en de frequentie van raadsontmoetingen.

Aandachtspunt/vraag fractie GroenLinks
De fractie van GroenLinks vraagt ons college of zij de mening van de fractie deelt dat stimuleren van de economische groei niet per definitie het antwoord is op alle vragen, maar dat dit antwoord beter in het perspectief van de Monitor Brede Welvaart geplaatst kan worden.
Op voorhand kan ons college de insteek van GroenLinks waar het gaat over de betekenis van de Monitor Brede Welvaart volgen. Een standpuntbepaling hierin is gelet op de politieke keuze eerst aan de orde bij de discussies die in uw raad (en in de regio) gevoerd gaan worden bij het al of niet deelnemen aan de verschillende opgaven. Dat is bij uitstek het moment om politieke standpunten van de verschillende fracties in te brengen die bij de besluitvorming betrokken worden.

Tot slot
Ons college hoopt met deze beantwoording de laatste onduidelijkheden te hebben weggenomen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

Dyanne Kocken
secretaris

Daphne Bergman
burgemeester